

WOENSDAG 23 JUNI.

De prijs dezer Courant, die geregeld vijfmaal 's wecks wordt uitgegeven, en wel op Zondag, Dinsdag, Woensdag, Donderdag en Zaterdag, is f 5 in de drie maanden. —

De prijs der Advertentiën is, van een tot vijf regels f 1.00, en voor elken regel daarboven 50 centen, behalve 35 centen segalregt, voor elke plaatsing.

Het contreseing, voortdurend geweigerd.

De Staats-Courant van den 18^{den} dezer brengt ons een nieuw bewijs van de energie, waarmede de heer VAN MAANEN zijne inconstitutionele begrippen handhaaft, en, helaas, van de overhelling der regering tot dezelve.

De wetten van 26 mei 1841, tot opheffing van den exceptionelen regts-toestand van Limburg, en omtrent de regterlijke organisatie van Zuid-Holland en Noord-Holland, zijn niet gecontresigneerd door den minister van justitie, maar door eenen ambtenaar die in de grondwet onbekend is, een directeur van het kabinet des konings, voor het oogenblik A. G. A. VAN RAPPARD geheten.

Daar noch de grondwet noch eenige andere wet eenen directeur van het kabinet des konings instelde, zoo bestaat er ook volstrekt geene bepaling nopens de hoedanigheden, tot het bekleeden van dusdanigen post gevorderd. Een minister moet een geboren Nederlander wezen, geboren uit ouders, in Nederland of deszels bezittingen gevestigd; maar tot directeur van zijn kabinet kan de koning kiezen wien hij wil, den eersten den besten zijner lakkeijen, iederen Duitscher, elken Chinees.

Is nu een directeur van het kabinet bevoegd om wetten te contresigneren, dan kan men Nederlandsche wetten gecontresigneerd zien door Duitschers of Chinezen. Niets zou hun ook verbieden hunnen naam in hun landschrift te teekenen, zoodat het noodig zou kunnen worden Chineesch te kennen om te weten dat deze of geene krabbels, onder onze wetten geplaatst, het contreseing voorstellen van den telg des Hemelschen rijks LI of E, directeur van 's konings kabinet.

Dat zal dan onze constitutionele waarborg wezen voor den juiststen inhoud, voor de behoorlijke promulgatie der wetten!

Wanneer derhalve eene wet niet afgekondigd wordt, gelijk zij toegestemd werd door de Kamer; wanneer zij verminkt of krielende van fouten in het Staatsblad wordt gedrukt, — dan zal daarvoor geen minister verantwoordelijk wezen, maar een directeur van 's konings kabinet, mijnheer LI of mijnheer E, die u dan nog met allen grond zou kunnen vragen: Waarom beweert gij dat ik verantwoordelijk ben? Welke wet bepaalt dat een directeur van 's konings kabinet verantwoordelijk zijn zal voor den juiststen inhoud en de behoorlijke afkondiging uwer wetten? Ik ben u niet meer verantwoording schuldig, dan de directeur van 's konings kapel of 's konings keuken. Ik heb er mijnen naam onder geteekend, ja; maar welke uwer wetten verbiedt mij zulks te doen?

Toen de Staats-Courant van 13 en 14 januari ons de handtekening des heeren VAN DOORN onder de begrootingswetten vertoonde, meende men dat die groote staatsman plotseling met al onze ministeriële departementen was belast, en verheugde zich over zoodanige bezuiniging van ministeriël personeel. Maar toen daarop het Journal de la Haye ging beweren, dat de wetten geen ministeriël contreseing behoeften, en daarbij tot staving zijner beweringen leden der dubbele Kamer aanhaalde die

den 4den juni in denzelfden geest zouden hebben gesproken; toen werd aan dat kostbaar Journal onder het oog gebracht, dat de dubbele Kamer eerst twee maanden later bijeenkwam, en dat geen der door hetzelfde genoemde redenaars het vraagpunt met een enkel woord had toegelicht. Men verwees daarentegen het Journal naar de redevoering van den heer CORVER HOOFD, die bepaaldelijk te kennen gaf dat, volgens zijn begrip, voortaan ook de wetten zouden worden gecontresigneerd, waarin hij door niemand, zelfs niet door de aanwezige ministers, werd weersproken.

Daarop zweeg het orgaan des heeren VAN MAANEN, en men beschouwde de kwestie als afgedaan.

Intusschen was het Journal, in Frankrijk, een aanzienlijk en zeer geacht staatsman ter hande genomen, en deze gaf ons zijne verbazing over dusdanige beweringen en constitutionele ketterij te kennen. Hij schreef onderanderen:

» De bekrachtiging en afkondiging der wetten zijn daden van regering, en dat wel allerbelangrijkste daden; dit brengt mede dat zij, in constitutionele landen, niet kunnen worden daargesteld dan onder het contreseing van eenen verantwoordelijken minister; dit is eene grondwaarheid, het is geene vraag.

» Bijaldien de Kamers, gebruik makende van haar initiatief, aan de kroon een wetsontwerp zonden, in strijd met de grondwettig gewaarborgde vrijheden en regten, zou dan zulk wetsontwerp als wet kunnen worden bekrachtigd en afgekondigd? — Zou later eene meer verlichte en nationaler meerderheid geen rekenschap kunnen vragen van deze inbreuk op de vrijheid des lands? — En aan wien zou zij er rekenschap van vragen, indien geen minister verantwoordelijk ware voor de bekrachtiging en afkondiging der wet? Wien zou men in beschuldiging kunnen stellen? — Blijkt het dus niet, dat de leer van het Journal, bijaldien de naam van leer mag worden gegeven aan eene zoo grove dwaling, regtstreeks tot revolutionaire feiten leidt, tot eenen onbewimpelden strijd tusschen het land en de Kroon?

» Meer nog. Bijaldien de wetten konden worden afgekondigd zonder contreseing van een minister, zonder zijne verantwoordelijkheid, zoo zou men ook — de gevolgtrekking is onloochenbaar — aan geen minister rekenschap kunnen vragen van de niet-afkondiging eener wet. Hoe toch nalatigheid geweten aan hem, die met geene medewerking belast is? — Zoo zou men eene wet ter ligting van een leger, of ter voorziening in middelen van verdediging, niet afkondigen, of te laat afkondigen, — en geen minister zou voor die verdraging verantwoordelijk zijn? Zij zouden van geen verraad kunnen worden beschuldigd? — 't is belachelijk.

» In constitutioneel regt, zijn de ministers verantwoordelijk voor iedere handeling van regering, hoedanige ook: ordonnanciën, troonreden, benoemingen, dispensatiën, wat ook; zoodra het mogelijk is ongrondwettig te handelen, dat is: een politisch misdrijf te begaan, moet iemand er verantwoordelijk voor wezen, en die iemand kan niet de koning zijn.

» Derhalve moeten alle handelingen van regering gedekt worden door de ministeriële verantwoordelijkheid; wie de handeling uitdacht, wie ze wenschte, doet niets ter zake; geen minister is gedwongen zijne handtekening te geven en zijnen post te behouden; hij kan aftreden, hij kan weigeren, hij is vrij. Zijne verantwoordelijkheid is dus billijk; zedelijk. Hij maakte de handeling tot de zijne, omdat hij, vrijheid hebbende ze niet door zijne handtekening te bekrachtigen, ze bekrachtigd heeft. Of hij ze beraamde, nog eens, dit doet niets ter zake.

» Neem de ministeriële verantwoordelijkheid weg, en een van beide: de koning is bloot gegeven, of het land is zonder waarborg.

» Deze beginselen zijn onbetwistbaar en onbetwist in Engeland en Frankrijk; ik ken geen constitutioneel land waar dezelve door verstandige mannen in twijfel worden getrokken. De bewoordingen der Nederlandsche grondwet zouden slechts een drogbeeld van den constitutionelen regeringsvorm hebben daargesteld, bijaldien deze beginselen, die de grondslagen van dien regeringsvorm zijn, er niet in erkend wierden."

Buitenlandsche berigten.

TURKIJE.

Van de Turksche grens, 7 juni. Volgens de laatste berigten uit Konstantinopel zou de beslechting der Egyptische aangelegenheden nog lang kunnen uitblijven; vooral zal, naar men gelooft, de vraag nopens den eijus niet zoo spoedig kunnen worden afgedaan, daar men algemeen van gevoelen is, dat *Mehemed-Ali* ter nauwernaad de helft van hetgeen de sultan jaarlijks begeert, zal willen betalen. Daarbij komt nog dat de Engelsen, en inzonderheid hun vertegenwoordiger te Konstantinopel, flauw te werk gaan en het hun meer te doen schijnt om de vraag hangende te houden dan om ze ten einde te brengen. (A. Z.)

RUSLAND en POLEN.

Wilna, 28 mai. De commissie van onderzoek, die hier in 1839 benoemd werd, betrekkelijk de hoogverraaderlijke zamenspanning van *Koinarsky* en zijne medestanders, bestaat nog voortdurend. Steeds wil men nieuwe deelgenooten van dien heilloosen opstand ontdekken, welke dan voor de ritschaar der commissie worden gebracht. Deze heeft zich ook nu bezig met de inlichting over nieuwe betrakkingen, die met opsparing en confiscatie van al het roerende en onroerende goed, hetwelk den zamensweerders in eenigen hoek van Polen, Lithanwen of de wit-Russische gouvernementen toekomt. Zoodra iets dergelijks ergens gevonden wordt, wordt het onmiddellijk door de commissie in beslag genomen en provisioneel onder het bestuur van het ministerie der rijkdomenein gesteld. Ten gevolge der nieuwe bepalingen zijn 37 personen, alle van stand, uit deze provincie, benevens hunne families, in de gevangenen der commissie gevallen. (A. Z.)

DUITSCHLAND.

Frankfort, 19 juni. Als de Pruisische Staten in de verdraging der definitieve beslechting van het Oostersche vraagstuk Engelsche en Fransche keizerijen willen zien, ja zelfs ook het van de Pruisische keizerij aangaande de verdraging van Turkije tusschen de twee genoemde keizerrijen spreken, zoo bewijst dit slechts hoe kortzigtig de politiek der Fransche dagbladen is, Engeland

en Rusland, die verschillende belangen in het Oosten hebben, belangen die allerwege, uit hoofde der zoemagt van beide staten in botsing komen, zullen zich bezwaarlijk omtrent eene verdeeling van Turkije verstaan. Daarbij ware een zoodanig verdrag in den tegenwoordigen staat van zaken en bij de inzichten der hedendaagsche staatsmannen, eene politieke onmogelijkheid. Geene Europese mogendheid zal het beproeven het politisch evenwigt van Europa omver te werpen; geene Europese mogendheid kan thans nog in Europese belangen eene geïsoleerde staatkunde volgen; het begin en het einde aller politieke strekkingen is rust en vrede. Maar, terwijl nu stellig kan worden verzekerd dat geene Russisch-Engelsche kuiperijen de definitieve beslechting van het Oostersche vraagstuk beletten, zoo zou het van de andere zijde de vraag kunnen zijn, of niet het Fransche kabinet aan die beslechting eene hindernis in den weg heeft gelegd? Bouwde men niet wellicht van Fransche zijde verwachtingen op eene verandering in het Engelsche ministerie? (Köln. Zeit.)

ENGELAND.

Londen, 19 juni. H. M. heeft gisteren een kapittel der militaire orde van Bath gehouden, en onder anderen den commodore sir C. Napier met de riddertoeke- nen dier orde omhangen.

— Op den zesentwintigsten gedenkdag van den slag van Waterloo is door den hertog van Wellington, volgens jaarlijksche gewoonte, een groot gastmaal gegeven. De feestzaal prijkte met al de kostbare geschenken, waarmede onderscheiden Europese monarchen dien veldheer in der tijd hebben vereerd.

— In het Lagerhuis heeft de heer Wakley ophelderingen verlangd omtrent de proeven, onlangs met zeker nieuw uitgevonden werptuig genomen, welks vernielende kracht zoo groot moet zijn, dat hare ontdekking berekend is om aan allen oorlog een einde te maken, dewijl niemand zich aan de ondervinding daarvan zou willen onderwerpen. Lord Ingestre, tot wien de vraag gerigt was, betuigde zijn leedwezen, dat de zaak reeds zoo ruchtbaar was geworden, naardien de onderhandelingen tusschen den eersten minister en den uitviader daardoor zeer zouden worden bemoeijelijkt.

— Op het voorstel van den heer Wodehouse hebben de gemeenten tot het indienen van een adres aan de koningin besloten, waarbij zij verzocht zal worden, door tusschenkomst der gezanten en consuls, een verslag te doen opmaken wegens de dagloopen en het woedend in de groote fabrieken van andere landen.

— De juiste tijd der ontbinding van het parlement blijft nog steeds onzeker.

O'Connell is ijveriger dan ooit in de weer, om de Ieren tegen de behoudende partij op te zetten, en hen tot het kiezen van parlementsleden te vermanen, welke de voornemens der Tories kunnen helpen verijdelen. In een door hem uitgegeven brief gispt hij ten sterkste het gedrag van diegenen onder zijne landgenooten, die bij de vorige verkiezingen tot de benoeming van den heer Bruen hebben medegewerkt, en levert hen, wanneer zij dezen weder hunne stemmen durven geven, aan den openbaren haat en de verfoeiing over, terwijl hij voorspelt dat geen weldenkend Iersch meisje hare hand aan zoodanige vijanden van haar vaderland en van hare godsdienst schenken zal.

FRANKRIJK.

Parijs, 19 juni. Gisteren heeft de maarschalk Soult, wiens gezondheid nagenoeg hersteld is, aan de Kamer der Pairs de verzekering gegeven, dat hij alles aan zal wenden om het evenwigt tusschen de uitgaven en inkomsten te herstellen, en dat hij voornemens was in 1842 het leger met zestig duizend man te verminderen, waarop de budgets voor oorlog en marine door de Kamer aangenomen zijn.

— Men zegt dat eerlang een veertigtal nieuwe Pairs benoemd zal worden, waarvan velen onder de leden van de Kamer der Gedeputeerden zouden worden gekozen. De geest van oppositie, die zich sedert eenigen tijd in de Kamer der Pairs vertoond heeft, zou aanleiding tot zoodanige vermeerdering hebben gegeven.

— Onder de troepen die aan de fortificatiën dezer hoofdstad arbeiden, telt men vele zieken, en daar het te voorzien is dat een meer gaar seizoen de ongesteldheden onder hen nog zou doen toenemen, hoort men nu reeds van het plan spreken, om de werkzaamheden gedurende de wintermaanden geheel te staken.

— Een brief uit Besançon spreekt van het voornemen, hetwelk HH. MM. de koning en koningin van Pruisen, de keizerin van Rusland en de koningin der Nederlanden hebben zouden, om dezen zomer het departement du Doubs, dat aan Zwitserland grenst, gezamenlijk te komen bezoeken.

— Uit Madrid luiden de berigten, dat een der geneesheeren van de koningin geruststellende mededeelingen omtrent den staat harer gezondheid in den senaat heeft gedaan; dat de commissiën uit de beide deelen van het wetgevend ligchaam zich vereenigd hebben, om rapport wegens de zaak van het regentschap uit te brengen, en dat door een der groote kapitalisten een voorschot van zeven à acht millioenen realen aan de regering is gedaan, waarvan een groot gedeelte tot voldoening der achterstallige soldij van de Engelsche hulpbenden en het overige tot betaling van eene maand tractement aan de ondergeschikte ambtenaren besteed zou worden, zoodat de schatkist zich weldra in nieuwe verlegenheid bovinden zal.

BELGIE.

Brussel, 20 juni. Men spreekt van de benoeming van den heer de Stassart tot de functiën van minister van staat, anderen willen tot die van gezant te Frankfurt. Hij schijnt zich geheel verzoend te hebben met den heer Nothomb, die in der tijd zoo sterk bij den heer de Theux er zou hebben aangedrongen, om hem van zijne bediening van gouverneur der provincie Brabant te ontzetten. De heer van de Weijer vertrekt heden naar zijnen gezantschapspost te Londen.

— Gedurende de maand mei 1841 heeft de ijzeren spoorweg 62.000 reizigers meer dan in de maand mei van het vorige jaar vervoerd. Deze buitengewone aanwas is het gevolg van het verminderde tarief van den heer Rogier. In de maand april, onder het oude tarief, bedroegen de ontvangsten van den spoorweg 461.000 franken. In de maand mei, onder het nieuwe tarief, klommen die ontvangsten tot 507.000 franken, terwijl het getal der reizigers met 92.465 vermeerderd is.

Binnenlandsche berigten.

's Gravenhage, 18 juni. Door de commissie van beheer over de tentoonstelling alhier is bekend gemaakt, dat de deelneming in de verloting van schilderijen, gravures, lithographiën en teekeningen is verlengd tot den 20^{den} dezer, en dat de commissie, ten einde de kansen te vermenigvuldigen, besloten heeft, de bekroonde en algemeen bijval gevonden hebbende schildorij van den heer Hunin, n°. 452 van den catalogus, voorstellende: »een krijgsman, die, gewond van het slag» veld komende, den dood van een' zijner krijgsmak» kers aan deszelfs ouders verkondigt,» terdoen lithographiëren, ten getale van 500 exemplaren, welke, benevens de aangekochte schilderijen enz., tot prijzen voor de verloting zullen bestemd worden, terwijl buitendien geene exemplaren dezer lithographie zullen te verkrijgen zijn.

's Gravenhage, 20 juni. Bij besluit van den 9^{den} dezer is door Z. M. benoemd tot lid van het collegie van curatoren der hoogeschool te Leiden, de heer Mr. S. C. Luszac, staatsraad in buitengewone dienst, lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal; en tot lid van het collegie van curatoren der hooge school te Utrecht, de heer Mr. J. K. baron van Gollstein, lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

— Morgen ochtend zullen HH. KK. HH. de prins en de prinses van Oranje weder deze residentie verlaten en zich naar de badplaats Ems begeven, alwaar dezelve voornemens zijn eene maand door te brengen.

— Z. Exc. de minister van binnenlandsche zaken heeft gisteren te Utrecht doen aanbesteden het maken der nagenoemde kunstwerken in den Rijn-spoorweg, als:

1°. Het maken van een jaagweg en brug, en verdere werken, tot leiding van de scheepvaart door de ijzeren draaibrug, in den Rijn spoorweg, ter zijde van de Weesvaart bij den Amstel; 2° het maken van twee vaste bruggen met steenen landhoofden, en van vier steenen duikers in de aardenbaan van voorschreven weg, lange de kruisvaart in de nabijheid van de stad Utrecht; en 3° het leggen van de aardenbaan voor het gedeelte van den Rijn-spoorweg tusschen den Vaartschen Rijn, nabij Utrecht, en den Arnhemschen Bovenweg, achter Driebergen.

Maastricht, 18 juni. Gisteren avond omstreeks 8 uur is Z. M. van Kerckraeden alhier gereturneerd. Hoogstdezelve is aldaar door den heer Winkelman, provincialen inspecteur der domeinen en registratie, ontvangen, en heeft met de meeste belangstelling de kolenmijnen bezigtigd. Op de terugreis had te Heerle bijna een ontzettend ongeluk plaats. Door het lossen van vrengde-schoten en het gejuich van de menigte, waren de postpaarden, gespannen voor het rijtuig waarin Zijne Exc. de staatsraad gouverneur, de luitenant-generaal des Tombes, de districts-kommissaris Kerens, en de kapitein-kommandant der marechaussée, Hoppenbrouwer, zich bevonden, aan het hollen geraakt, en werd dit rijtuig in eenen vrij diepen waterplas omver-

geworpen. Een ieder schoot dadelijk ter hulp, om deze heeren te redden, die alle, met uitzondering alleen van den heer Kerens, geheel onder water lagen; de koning zelf sprong uit zijn rijtuig, en gelukkig kwamen dezelve er met een nat pak af. Bij Hoogstdezelvs verblijf te Sittard heeft Z. M. aan den burgemeester dier stad, den heer Weemans, de orde van den Nederlandschen Leeuw geschonken. Heden ochtend om 9 ure is Z. M. wederom, vergezeld van zijne adjudanten, van den kamerheer graaf de Gelaes, en van bovengenoemde heeren, altijd geëscorteerd van onze eerewacht, naar Vaels vertrokken, om tegen 5 ure namiddags terug te keeren, terwijl Hoogstdezelvs vertrek naar Luxemburg op morgen ochtend 3 ure bepaald blijft. (Handelsblad.)

ARHEEM, 22 juni.

Het Handelsblad van maandag, 21 juni, 2de editie, behelst een zeer lang ingezonden artikel, getiteld: *Eenige beschouwingen oopens onzen regeringsvorm*, enz. Daarin leest men onder andere: »Wij houden de regstreekse verkiezing voor niet minder gebrekking dan onze trappenverkiezing» — de eenige grond, daarvoor aangevoerd, bestaat in de omkoopingen die er bij de Engelsche volksverkiezingen plaats hebben. Waarlijk een bevoegde booordeelaar van verkiezingstelsels die geene andere regstreekse verkiezingen schijnt te admitteren dan de Engelsche.

— Men meldt ons dat er weder sprake is van de benoeming van den generaal List tot gouverneur-generaal van Neerlands Indië. Tot zijn opvolger als directeur-generaal van oorlog zou bestemd zijn de heer Nepveu; terwijl de generaal-majoor Hulst als aanstaande chef van het personeel genoemd wordt. Wijders zegt men dat er wederom aanmerkelijke veranderingen bij het leger zullen plaats hebben. De generaal-majoor Schuurman en Anol zouden worden gepensioneerd. De generaal-majoor Favauge zou worden benoemd tot luitenant-generaal en kommandant der 1ste divisie; de generaal-majoor graaf van Limburg Stirum tot kommandant der 2de divisie; de generaal-majoor Roijen tot provinciaal kommandant van Zeeland; de generaal-majoor de Hart tot brigade kommandant en provinciale kommandant van Noord-Brabant.

Regtswezen.

Arrondissements-regtbank te 's Hertogenbosch.

Tweede of Correctionele Kamer,
Zitting van Dingsdag 4 Mei 1841.
Voorzitter Mr. W. C. VAN HEURE.

(Ingezonden.)

Eene dier gelukkig zeldzame regtsvervolgingen, waarvan het aanwijzen alleen tot eene hooze maat van belangstelling en verontwaardiging leidt, is in deze terechtzitting voorgebragt en behandeld geworden.

Zag men van de eene zijde met innige zelfvoldoening eene afschuwelijke wandaad door het openbaar ministerie met gepaste ijver vervolgen, — van de andere zijde werd de uitspraak, die eene vrijspraak voor den beklagde was, zeer betreurd. — Niet omdat men de onschuld vervolgd en bestraft wilde zien; maar omdat de vrijspraak als een gevolg der positieve wetsbepalingen, ten aanzien van het wettelijk bewijs, bij de Nederlandsche wetgeving, zonder eenig onderscheid in de strafbare daden te maken, tegen het advies van geleerde mannen opgenomen, moest aangemerkt worden, waartegen zelfs eene zedelijke overtuiging van schuldpligtigheid bij den regter niets vermag.

Gaat bepaaldelijk bij het bewijs van *opligting* (*escroquerie*) het beginsel door, dat bij de regtbank in deze, op grond dier wetsbepalingen, schijnt aangenomen te zijn, dan zal eene vervolging ter dier zake nimmer met eenige vrucht kunnen ondernomen worden, daar toch in het algemeen, bij elke opligting, de *bedriegelijke ondernemingen* (*manoeuvres frauduleuses*) onvermijdelijk buiten het aanwezig van derde personen worden tot stand gebragt, en het aanwezig van eenen tweeden getuige de volvoering daarvan bijna onmogelijk maakt.

De gestroove mededeeling der onderwerpelijke zaak zal dan ook tot eene waarschuwing voor het publiek in het algemeen en bijzonder voor die personen kunnen verstrekken, welke zich te onberaden aan ligtgeloovigheid tot prijs stellen; want moet de regter soms ten gevolge der buitengewone bepalingen op het wettelijk bewijs ook in strijd met zijne zedelijke overtuiging eenen schuldige van alle verdere regtsvervolging ontslaan, — dan wordt het ook te meer de pligt van elk belangloos en regtschapen burger, aan dergelijke vrijspraken alle mogelijke publiciteit te geven, ten einde elk in het

bijzonder zich kunne wapenen tegen die schandelijke wandaden, welke, door de uitgezocatste sluwheid gedreven, bij gebrek aan wettelijk bewijs, eene regelmatig tuchtiging ontgaan.

Ter zake: MANUEL ABRAHAM VAN GELDEREN (zijn naam waarborgt den lezer zijne afkomst) chirurgijndentiste, wonende te Rotterdam, wordt beklaagd van *opligting*, gepleegd jegens mejufvrouw E. P. H. . . . , rentenierse, wonende te Boxmeer, door, onder aanwending van bedriegelijke manoeuvres, ten einde aan valsche ondernemingen en aan een hersenschimmig vermoegen te doen gelooven en de hoop op eenen goeden uitslag te doen ontstaan, zich te doen afgeven gelden en geldswaarde in order-biljetten of acceptatiën, en door dat middel zich bedriegelijk van een gedeelte van eens anders bezittingen meester te maken.

De beklagde, die zich in hechtenis bevindt, wordt voorgebragt. Het bevel tot verwijzing wordt voorgelezen. Het openbaar ministerie, vertegenwoordigd door den Edel Achtbaren heer Pape, substituut-officier van justitie, draagt de zaak voor; de klacht wordt door den heer griffier voorgelezen; de getuigen worden gehoord, en afzwaars den eed, van de geheele waarheid te zeggen, te hebben afgelegd.

De eerste getuige, mejufvrouw E. P. H. . . . , voornoemd, verklaart hoofdzakelijk: dat zich, in het laatst van april 1840, bij haar heeft vervoegd zeker persoon, voorgevende te zijn chirurgijndentiste, welke, zich aan haar opdringende, haar haren zorgelijken gezondheids-toestand heeft voorgehouden, en, na lang pratens, voor de som van f 30 geleverd heeft eene heele en eene halve ordinaire wijnflesch, gevuld met donkerkleurig vocht, ter afwering van hoofd- en tandpijnen.

Dat die man, welke later voor den beklagde is herkend geworden, daags daaraan is teruggekomen, haar vragende of zij niet laboroerde aan zekere door hem beschreven wordende vrouwenkwaal, welke hij zeide, op haar bevestigend antwoord, haar spoedig in het graf zonde helpen, in geval zij de medicamenten, die hij daarvoor bezat en welke hij met een allergevolukst gevolg nog oulangs bij zekere dame te Arnhem had aangevraagd, niet gebruikte.

Dat zij hem opgemerkt heeft zich met geene joden te willen inlaten, veel min laten bedriegen; waarop hij al dadelijk heeft geantwoord: »wel, jufvrouw, ik ben geen jood, ik zal u niet bedriegen, want de paarschen is nabij en dan zoude ik toch restitutie moeten doen» haar tevens vragende: of zij met hare familie raadpleegde,» daarbij voegende: dat zij dat niet doen moest, want dat hij alles zoude tegenspreken, dewijl hij geen doctor was. Dat zij, na lang tegenhoudens, echter door zijne verleidende reden heeft toegegeven, en vertrouwend op de voorgewende kunde van den man en de krachtige en voorspoedige werking der medicamenten, vier halve ordinaire wijnflesschen met vocht tegen f 500 heeft genomen, waarop zij dadelijk f 250 in contanten heeft betaald en voor het restant eene acceptatie, betaalbaar op 10. oktober daaraanvolgende, waarvoor hij het zegel had gehaald, onderteekend; dat hij van haar nog een present wilde hebben, als zeggende: dat hij van de dame, die hij genezen had, onder anderen eene Brabandsche kant gekregen had, welke hij, om zijne groote devotie voor Onze Lieve Vrouw, aan de kerk te Veghel voor een lieve-vrouwen-beeld ten geschenke gegeven had. Dat zij deze middelen op de aangeduide wijze heeft aangewend, maar dat dezelve geene uitkomst hebben opgeleverd; wanneer zij zich bij eenen vertrouwden vriend heeft vervoegd, aan wien zij het voorgevallene heeft kenbaar gemaakt, en die haar daarop dadelijk gezegd heeft, dat zij zich schandelijk had laten afzetten.

Dat de beklagde vijfde dagen daarna is teruggekomen, haar weder over haren ziekelijken toestand onderhoudende en voorgevende voor haar nog twee flacons met kruiden uit Duitschland, die hij vooreerst niet liet zien, te hebben ontvangen (verwaarts hij dezelve om hune kostbaarheid, zoo zij die niet nam, onverwijld moest terugzenden) welke zij niet ontberen mocht, er bijvoegende: »dat, zoo zij daarvan geen gebruik maakte, zij eene dikke keel en eenen pijnlijken uitslag op het hart zoude krijgen, hetgeen haren toestand zoude verergeren en haren dood verhaasten. Dat zij, zoo voor den persoon als zijne dreigementen bang wordende (want zij bewoende met eene bejaarde meid een huis alleen) hoewel zij toen begon te merken, dat zij bedrogen werd, die flacons weder aangenomen en daarvoor dadelijk eene hoeveelheid geld aan hem betaald heeft, onder belofte van het restant later te zullen bezorgen, wetende zij door de onderstane zielsaandoening niet juist meer, hoe veel zij toen gegeven en beloofd had.

Dat hij steeds zorgde om bij haar alleen te komen op

haar eenmaal, op het hooren eener mansstem, verwonderd gevraagd had, »wie hij was,» waarop zij antwoordde: »de knecht bij haren buurman,» hetgeen hem gerust stelde; dat zij, alsnu ten eenenmale verontrust, andermaal haren vertrouwden vriend heeft laten roepen, en, door schrik bevangen, aan dezen haren gouden spaarpot, horologie en ketting in bewaring gegeven.

De beklagde VAN GELDEREN geeft in zijn verhoor te kennen: dat hij de jufvrouw iuderdad bezocht en middelen, alleen voor de mond- en hoofdpijnen, toegediend heeft, waarvoor hij f 25 heeft geëischt. Dat de jufvrouw, niet bij kas zijnde, hem eene acceptatie beloofde!! Dat toen hij de acceptatie wilde maken, de jufvrouw aan hem haren nood geklaagd en gelden op interest tot oktober, wanneer zij hare reventen zoude ontvinge, verzocht heeft.

Dat hij dat aanzoek dadelijk ingewilligd, en haar, onder korting van de f 25 voor tand- en hoofdmiddelen en 5 pCt. interest, eene som van van f 250 heeft toegezegd; hebbende zij de acceptatie tot dat bedrag gegeven, voor dat zij het geld ontving!!! Dat hij, geene genoegzame gelden bij zich hebbende, dezelve voor de jufvrouw te Rotterdam is gaan halen en bij haar gebragt heeft!!!! Dat zij hem verzocht had, het montant der acceptatie heimelijk te doen ontvangen, omdat zij niet wilde weten, dat zij zich in verlogenheid bevond. Dat hij van haar nooit eenige gelden geuoten en haar nimmer over eene geheime kwaal gesproken heeft.

De tweede getuige, J. C. H. . . . , roomsch-katholijk priester en kapelaan te Boxmeer, verklaart: dat de jufvrouw hem bij het voorval de omstandigheden heeft verhaald, zoo als die bij hare verklaring opgenomen staan, daarbij voegende, dat zij destijds de som op f 50 of f 100 berekende, welke zij de tweede reis betaald had. Dat hij, haar het verkeerde dezer handelwijze onder het oog gebragt hebbende, gezegd heeft, dat zij schandelijk bedrogen en afgezet was, haar verzokende, om zich toch vooral met dien persoon, die haar in het verderf zoude storten, niet meer te onderhouden. Dat hij bij zijne komst de jufvrouw zeer ongesteld gevonden had.

Op de vraag of het ook aannemelijk is, dat de jufvrouw bij den beklagde geld opgenomen zoude hebben, verklaart hij, dat hij niet kan gelooven en het hem onaanneemelijk voorkomt dat zij geld tegen interest van vreemde personen zoude opnemen, omdat zij genoegzame middelen bezit, en, was zij al eens in verlogenheid, genoegzaam krediet te Boxmeer heeft.

De derde getuige, J. Z. . . . , dienstmeid bij de jufvrouw, verklaart: dat zij den beklagde stellig tweemaal bij de jufvrouw gezien heeft. Dat hij telkens eene geruime poos met de jufvrouw alleen is verbleven. Dat, toen hij de tweede reis daar was, zij heeft opgemerkt, dat de jufvrouw door de keuken naar hare slaapkamer ging, waar haar geld was geborgen, en dat zij, van die kamer komende, iets droeg dat geld scheen te zijn; dat zij daarmede in de kamer bij den beklagde is gegaan en zij daarop geld (zoo zij vermoende te hooren, waren het 28 stuivers-stukken) heeft hooren tellen door de jufvrouw, en dat zij meent, dat de beklagde, op het te kennen geven van de jufvrouw, dat zij er niet mede uit konde, heeft helpen tellen. Dat zij de jufvrouw daarop niet naar hare slaapkamer heeft zien terug keeren, noch heeft kunnen merken, dat zij geld ontvangen had. Dat zij de jufvrouw de medecijnen heeft zien gebruiken, daarmede het hart wasschen en hooren zeggen, dat zij nu wel zou genezen, maar dat het haar veel geld zoude kosten.

De vierde getuige, N. R. . . . , herhaalt hoofdzakelijk wat de tweede getuige heeft gezegd.

De vijfde getuige, C. H. . . . , dienstknecht, wonende te Boxmeer, verklaart: dat de beklagde, om de streck van mei 1840, des voormiddags, te Boxmeer is aangekomen, en den volgenden morgen, circa zeven ure, op de plaats aan zijn werk zijnde, de beklagde hem is genaderd, vragende of de jufvrouw daar naast (bedoelende de eerste getuige) veel geld bezat; waarop hij een bevestigend antwoord heeft gegeven.

De zesde en zevende getuigen, apothekers te 's Bosch, verklaren, dat de in *judicio* geproduceerde medicamenten niets dan eenvoudige tandmiddelen bevatten, en niet als geneesmiddelen tegen eene vrouwenkwaal kunnen toegediend worden, schattende de waarde van ieder fleschje op circa 60 cents.

Nadat nog één getuige à décharge zijne verklaring had afgelegd, die veel van eene ontmoeting met den beklagde op de stoomboot tusschen Rotterdam en Nijmegen verhaalde, werd de substituut-officier van justitie in de adstractie van zijn requisitoir gehoord. Zijn Ed. Achtb. resumeerde de debaten met eene volkomene juistheid, en vond de beëdigde verklaring der eerste getuige door de andere, zoo niet geheel, dan toch gedeeltelijk bevestigd; terwijl zelfs de afzonderlijke en op zich zelve staande ge-

tuijgenissen omtrent sommige onderscheidene feiten, door hunnen zamenloop en hun verband tot staving van het aangewreven delict strekten; zoodat, naar zijne overtuiging, de schuldpligtigheid van den beklagde in eene zaak als de onderverpelijke wettig en voldoende was bewezen.

Z. E. A. requireerde mitsdien de schuldig-verklaring van den beklagde aan het wanbedrijf, hem ten laste gelogd, en veroordeeling van denzelfden tot eene gevangenis voor den tijd van vijf achtereen volgende jaren, in eene boete van f 1500, en ontzegging aan denzelfden van de uitoefening der regten, bij artikel 42 van het wetboek van strafregt opgesomd, gedurende een tijdvak van tien jaren, in te gaan van den dag dat hij zijne straf zal hebben ondergaan, en in de kosten van het proces, op hem te verhalen volgens de wet. — Hierop bekwam de verdediger van den beklagde, Mr. KIVITS, het woord. In eene keurig uitgewerkte rede trachtte Zijn Ed. Gestr. te betoogen, dat noch de schuld van den beklagde wettig was bewezen, noch het onderzoek der zaak de vereischten had doen kennen, tot het daarstellen eener *opligting* (*escroquerie*) bij de strafwet gevorderd, concluderende diensvolgens tot volledige vrijpraak van den beklagde.

Na dat de substituut-officier van justitie andermaal het woord had gevoerd en door den verdediger was beantwoord, bepaalde de regtbank de uitspraak in deze zaak op don 6den mei, wanneer de beklagde, uit gebrek aan wettig bewijs, is vrijgesproken; zijnde er van deze uitspraak, niettegenstaande dat tegen den beklagde het maximum der straf op bondige beweegredenen door het openbaar ministerie was gevraagd, geen hooger beroep aangeteekend geworden.

Uit dat getrouw relaas, hetgeen zich ter griffie der arrondissements regtbank bevestigd vindt, zal men de waarde der advertentie kunnen beoordeelen, in het *Handelsblad* van 15 mei 1841 opgenomen, waarmede dan ook dit verslag wordt besloten:

»De ondergeteekende heeft de eer langs dezen weg de hartelijkste dank te betuigen aan zijne opregte vrienden die hem met zoo veel belangstelling en deelneming hebben opgebeurd tijdens hij te 's Bosch in de gevangenis gedrukt ging onder den last van eene vernederende beschuldiging. — Zijne onschuld heeft gezegpraald, dank zij de Voorzienigheid en de welsprekendheid van den Wel. Ed. heer advocaat KIVITS, die zonder enige waarborg van belooning, op de grootmoedigste wijze des ondergeteekendes verdediging op zich heeft genomen, en hem aan het gevaar heeft ontrukkt. — Innig getroffen door de belangstelling van vrienden en vreemden, neemt de ondergeteekende de vrijheid, zich op nieuw in de gunst aan te bevelen, aan zijne medeburgers welke hij meer dan ooit behoeft, om zijn door lange afwezigheid kwijnend huisgezin te doen herleven.

Rotterdam, 12 Mei 1841.

M. A. VAN GELDEREN,
Chirurgijndentiste.

Ook verneemt men, dat de vrijgesproken VAN GELDEREN de betaling van het bovenvermelde en in zijne handen nog berustende order-biljet van f 250 voor de arrondissements-regtbank te 's Bosch wil vorderen. Ik behoude mij voor, daarop nader terug te komen, indien de omstandigheden der zaak eenige belangstelling bij den lezer zouden kunnen verwekken.

Mengclwerk.

Leven en daden van E s p a r t e r o, Hertog der Overwinning, tegenwoordigen regent van Spanje.

(Uit authentieke bronnen geput.)

Don 25ten mei 1817 werd in de hoofdkerk te Cochabamba juist de hooge mis gevierd, toen men een steeds naderend, hevig kanonvuur hoorde, en weldra de zekerheid verkreeg, dat de stad door de opstandelingen was aangegrepen. Hun aanvoerder LA MADRID gold voor den dappersten en bekwaamsten bevelhebber der opstandelingen in de Spaansche koloniën van Zuid-Amerika. Hij bemagtigde een der forten, en PEZUELA, de bevelhebber der Spaansche troepen, had geen ogenblik te verliezen om hem daaruit te verdrijven, wilde hij niet in eenen zeer gevaarlijken toestand geraken.

Door het lot werd een bataljon tot de storm bestemd, waarin een jong man diende, die zich nauwelijks sedert een jaar in Amerika bevond. Hij was tot nog toe altijd schrijver geweest bij den generaal MORILLO, maar had nog nooit aandeel aan eenig gevecht genomen. Zijn uiterlijk was tegelijk ernstig en zachtvaardig, en in zijne bescheidenheid, gelijk in zijne vrome studiën, straalde nog altijd de voormalige seminarist door.

